

UVODNE BESEDE

Ob pregledu in usklajevanju besedil v tokratnem glasilu se mi je utrdilo prepričanje o pomembnosti društva, katerega član sem. V glasilu izstopata predstavitvi dveh nalog društva, in sicer projektov Izobraževanje odraslih v moji občini in Gradimo mostove v izobraževanju odraslih. S prvim posegamo na temeljno področje izobraževanja odraslih, v naše občine in k občanom. Kako v društvu in družbi spoznavamo njihove potrebe in kako se nanje odzivamo? Z drugim projektom segamo dlje in uspešno postavljamo mostove na področju izobraževanja odraslih do držav, nastalih po razpadu Jugoslavije. Čestitam pobudnikom in sodelavcem za dosežke in zagotovo si vsi želimo, da bi enako ustvarjalno delovali še naprej.

V nadaljevanju je še dosti zanimivega branja. Kaj na primer vemo o učenju s podobami ali o izobraževanju za skupno dobro? Znova poteka izobraževalni program Inkluzija odraslih s posebnimi potrebami v izobraževanju odraslih. Najavljamo izid dveh zanimivih strokovnih publikacij, in sicer doktorskega dela Življenjski prehodi pri osebah s posebnimi potrebami avtorice Alenke Golob in obsežne študije Zorana Jelenca Vseživljenjsko učenje in izobraževanje odraslih.

V teh prednovoletnih tednih in dneh vam želim vse dobro.

Marija Velikonja (mvelikon@gmail.com)

DOGAJANJE V DRUŠTVU V JESENSKIH MESECIH

V preteklih dveh mesecih smo se nosilci nekaterih aktivnosti v ADS ukvarjali predvsem s pripravo in organizacijo posveta »**Izobraževanje odraslih v moji občini**«, ki smo ga organizirali 4. 10. 2016 v prostorih MIZŠ v Ljubljani. Tako smo poimenovali tudi raziskavo, ki smo jo v letih 2014 in 2015 po metodi fokusnih skupin opravili v ADS. Zelo prizadevno jo je **vodila članica Olga Drofenik**, ki je na posvetu predstavila tudi rezultate pogovorov z vabljenimi župani v šestih fokusnih skupinah, predvsem dobre in slabe prakse, pobude in rešitve, ki so jih predlagali župani. Morda izobraževanje odraslih ni prioriteta v lokalni skupnosti, čeprav bi morala biti. Imajo pa lokalne skupnosti ključno vlogo pri razvijanju spodbudnega učnega okolja za vse odrasle, čeprav to ni njihova zakonska obveza. Razprave z župani so pokazale, da temu področju v občinah namenjajo različno pozornost in podporo, da je vlaganje v izobraževanje in podpora odvisna v veliki meri od župana. To sem še bolj spoznala v šestih snemalnih dneh, ko sem neposredno v občinah in v stiku z ljudmi, ki krojijo izobraževanje, snemala predstavitveni video film v občinah, v katerih so nas župani že v pogovorih prepričali, da so še posebej naklonjeni izobraževanju svojih občanov in se lahko zato pohvalijo tudi s pozitivnimi izkušnjami.

Zelo prizadevno jo je **vodila članica Olga Drofenik**, ki je na posvetu predstavila tudi rezultate pogovorov z vabljenimi župani v šestih fokusnih skupinah, predvsem dobre in slabe prakse, pobude in rešitve, ki so jih predlagali župani. Morda izobraževanje odraslih ni prioriteta v lokalni skupnosti, čeprav bi morala biti. Imajo pa lokalne skupnosti ključno vlogo pri razvijanju spodbudnega učnega okolja za vse odrasle, čeprav to ni njihova zakonska obveza. Razprave z župani so pokazale, da temu področju v občinah namenjajo različno pozornost in podporo, da je vlaganje v izobraževanje in podpora odvisna v veliki meri od župana. To sem še bolj spoznala v šestih snemalnih dneh, ko sem neposredno v občinah in v stiku z ljudmi, ki krojijo izobraževanje, snemala predstavitveni video film v občinah, v katerih so nas župani že v pogovorih prepričali, da so še posebej naklonjeni izobraževanju svojih občanov in se lahko zato pohvalijo tudi s pozitivnimi izkušnjami.

Želeli smo, da bi bil posvet tudi redka priložnost za pogovore in usklajevanje interesov med državo in lokalno skupnostjo glede politike izobraževanja. Dobra iztočnica temu je bil teoretični prispevek **dr. Sabine Jelenc Krašovec**, ki je bil namenjen prav premisleku o vlogi in pomenu izobraževanja odraslih kot javnega dobrega, ki se razvija in ustvarja v lokalni skupnosti. Poudarila je, kako pomembno je za razvoj izobraževanja odraslih v lokalni skupnosti prav sozvočje izobraževalnih pobud na različnih ravneh.

Na pogovoru ob zaključku posveta, na katerega smo povabili predstavnike Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, udeležili sta se ga **dr. Andreja Barle Lakota** in **mag. Katja Dovžak** ter predstavnika ministrstva za lokalno upravo **dr. Roman Lavtar** in **Mojca Žerovec**, pridružila sta se še **mag. Andrej Sotošek** in **Peter Beltram** iz ACS, smo od sodelujočih pričakovali nekaj ključnih odgovorov, vsaj zakonodajnih rešitev, ki bi odgovornost za izobraževanje odraslih in sodelovanje bolj enakovredno umestila med državo in lokalno skupnostjo. Vprašanja smo sogovornikom poslali še pred posvetom in pričakovali tudi odgovore nanje, vendar smo bili na koncu razočarani, ker od sodelujočih, razen izhodiščnih podatkov, ki jih je verodostojno posredoval **Peter Beltram**, nismo dobili nobenega konkretnega odgovora, kar kaže na to, da je izobraževanje odraslih še vedno na obrobju zanimanja odgovornih na ministrstvih. Uvodni nagovor ministrice za izobraževanje, znanost in šport **dr. Maje Makovec Brenčič** je bil sicer z nekaj podpornimi besedami ljubezniv, več kot to pa ne.

Kljub razočaranju ob koncu posveta in tudi maloštevilni udeležbi županov, sva se z **Olgo Drofenik** v teh dveh letih marsikaj naučili, spoznali, da se v naših občinah dogaja veliko dobrega in spodbudnega v izobraževanju odraslih in da kljub temu, da finančno in podporno velikokrat zataji država, župani, nevladne organizacije, Ljudske univerze, številna društva...skrbijo, da je izobraževanje odraslih vedno bolj pomembno za kulturni in socialni razvoj ter kakovostno življenje v lokalni skupnosti.

V ADS pa ostaja dober občutek, da smo s tem projektom morda vseeno prispevali in opozorili odgovorne na to, kako pomembno je izobraževanje odraslih na mikro ravni, in da je začetek in konec vsega prav tam.

~~~~~

V oktobru smo začeli tudi z izvedbo programa izobraževanja **Inkluzija odraslih s posebnimi potrebami v izobraževanju odraslih**. Ker nam MIZŠ letos ni odobrilo sofinanciranja izvedbe programa, smo morali določiti kotizacijo, ki je še vedno zelo skromna, saj je program zelo zahteven tako organizacijsko kot izvedbeno. Poteka na različnih lokacijah zaradi praktičnega dela in vaj, v vsakem od šestih modulov pa sodelujeta dve predavateljici. Ponovno smo pričakovali, da se bo tega pomembnega izobraževanja udeležilo več pedagoških delavcev. Ugotovili pa smo, da je ob skromni udeležbi učiteljev in izobraževalcev odraslih zavedanje o pomenu tega znanja še vedno nezadostno, čeprav lahko beremo in poslušamo, kako tovrstnih programov in usposabljanja primanjkuje. Izobraževanje bomo zaključili z zadnjim modulom konec tega meseca. Posameznih modulov se udeležuje različno število udeležencev, povprečno do 15. Tudi tokrat so odzivi udeležencev po treh izvedenih modulih zelo pohvalni. Še vedno zelo skrbno bdi nad programom **Maja Povše**. V sekciji pa bodo ta mesec izdali tudi poseben zbornik v e-obliki, v katerem so zbrani prispevki s posveta o inkluziji odraslih s posebnimi potrebami, ki smo ga v ADS organizirali leta 2012.

~~~~~

Naš član **dr. Zoran Jelenc**, ki nikoli ne počiva, pospešeno pripravlja izdajo svoje knjige **Vseživljenjsko učenje**, o njej pišemo v nadaljevanju.

~~~~~

Še posebej pa nas veseli, da je zaživela naša ideja o tradicionalnih srečanjih s strokovnjaki, profesorji, društvi in zvezami za izobraževanje odraslih in andragogi iz vseh držav bivše skupne države.

Lansko srečanje pod naslovom **Gradimo mostove v izobraževanju odraslih** smo na našo pobudo prvi organizirali v Ljubljani in se dogovorili, da bo letošnji organizator Mostar in BiH. Tako se je naša petčlanska delegacija **21.in 22. oktobra** udeležila v Mostarju že druge skupne konference na temo izobraževanja odraslih. Ponovno smo se zbrali predstavniki vseh republik nekdanje skupne države: Slovenije, Hrvaške, Srbije, Bosne Hercegovine, Kosova, Makedonije in Črne gore. Prihodnje leto bo srečanje v Skopju, organizatorica pa Makedonija.

Več v posebnem prispevku.

~~~~~

Bliža se konec leta, ponovno bo čas za obračune opravljenega dela in načrte za naslednje leto. Zelo bi bila vesela vaših idej in predlogov, novih izzivov in projektov.

Prosim, sporočite na moj elektronski naslov, če imate idejo, ki ste jo pripravljene tudi realizirati.

Sofinanciranje MIZŠ tudi realiziramo. Za temi nalogami in aktivnostmi je skritega veliko dela in entuziazma posameznikov, zato včasih težko razumemo, da nismo deležni pri projektih, ki so tudi nacionalnega pomena, večje podpore.

Ponovno se bomo prijavi na **sofinanciranje in razpise MIZŠ**, če bodo objavljeni in če sofinanciranje sploh bo. Kako bomo pri tem uspešni, pa je že druga zgodba. Vse, kar prijavljamo na razpis za **Ida Srebotnik** (drustvoio@gmail.com).

Ida Srebotnik (drustvoio@gmail.com)

POMEN IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V MOJI OBČINI

Projekt s tem naslovom je v letih 2015 in 2016 nastajal v Andragoškem društvu Slovenije, ki je pri tem sodelovalo z Andragoškim centrom Slovenije. Iz gradiva, ki je bilo pripravljeno za posvet Izobraževanje odraslih v moji občini, posvet je v uvodnem članku že predstavila predsednica društva, povzemam nekatere podatke in ugotovitve.

Nosilka projekta Olga Drogenik in sodelavci Ida Srebotnik, mag. Peter Beltram in Špela Močilnikar so se v nalogi spraševali, kakšen je razkorak med vizijami, načrti in operativnimi cilji izobraževanja odraslih pri nas ter prakso, ki jo to izobraževanje doživlja. Za izhodišče so uporabili dva podatka, in sicer:

- udeležba odraslih v izobraževanju je v Sloveniji padla s 16,2% v letu 2010 na 11,7% v letu 2015;
- javna sredstva, ki jih ministrstvi za izobraževanje, znanost in šport ter za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti namenjata izobraževanju odraslih, so se v istem obdobju znižala s 56 na 24 milijonov evrov.

Z metodo fokusnih skupin so povprašali župane 23 občin za njihovo mnenje o izobraževanju odraslih na svojem področju. Župani (ali njihovi zastopniki) so svoje poglede na izobraževanje odraslih predstavili v odgovorih na sedem vprašanj. Na podlagi razprav o teh vprašanjih so bile oblikovane ugotovitve in priporočila. Predstavljamo pomembnejše odgovore.

1. **Pomen in poslanstvo izobraževanja odraslih.** Župani se zavedajo, da so vsa tri področja izobraževanja odraslih (odločali so se med področji: neformalno izobraževanje za razvoj socialnega in kulturnega kapitala; izobraževanje za večjo zaposljivost ter izobraževanje za zviševanje izobrazbene ravni) pomembna in se prepletajo. Prednost dajejo izobraževanju za večjo zaposljivost.
2. **Kakšno vlogo imajo župani pri izobraževanju odraslih, odgovornost.** Menijo, da mora okolje spodbujati in omogočati odraslim različne izobraževalne priložnosti. Posebno pozornost v občinah namenjajo izobraževanju ranljivih skupin. Kritični so do države, ki ne omogoča dolgoročnega in stabilnega financiranja in s tem kadrovske stabilnost pri izobraževanju odraslih.
3. **Katere kratkoročne in dolgoročne cilje razvoja izobraževanja odraslih so si že postavili v občini ali jih želijo postaviti.** Ohranjati želijo doseženo in okrepiti položaj

ter razvojne možnosti. Nadaljevati želijo izobraževanje, namenjeno ranljivim ciljnim skupinam. Staranje prebivalstva prinaša nove izobraževalne potrebe.

4. **Katere organizacije so doslej največ prispevale k uresničevanju ciljev izobraževanja odraslih v lokalnem okolju in kako bi ocenili njihovo delovanje.** Ko gre za uresničevanje ciljev, so na prvo mesto umestili nevladne organizacije, zatem ljudske univerze, šole, regionalne razvojne agencije. Pri ocenjevanju dela so prav tako najvišje postavili nevladne organizacije in kot primere dobre prakse omenili društva upokojencev.
5. **Ali bi bili pripravljeni sprejeti občinski ali medobčinski letni program izobraževanja odraslih.** Šest občin je program že sprejelo ali ga pripravljajo, drugih šest je to pripravljeno storiti, naslednje bi to storile pod določenimi pogoji, pet občin pa takega programa ni pripravljeno sprejeti. Ti zadnji menijo, da letni programi še ne rešujejo izobraževanja odraslih v občini, da smo že tako družba s preveč predpisi, da bi se programi prekrivali z drugimi izobraževalnimi programi ipd.
6. **Ali ste pripravljeni vpeljati nove oblike organiziranosti za področje izobraževanja odraslih,** kot so npr. medobčinski ali regionalni sveti za izobraževanje odraslih, lokalni odbori za to področje ali kako drugo obliko. Ugotavljali so pozitivne in negativne vidike teh sprememb. Večinoma so nasprotovali ustanavljanju novih odborov ali svetov. V nekaterih občinah bodo to storili.
7. **Ali bi potrebovali strokovno podporo in za kaj,** npr. za spodbujanje razvoja izobraževanja odraslih, za sprejem občinskega letnega programa izobraževanja odraslih, za delo občinskega/medobčinskega odbora za izobraževanje odraslih. Vsaka strokovna pomoč pri spodbujanju razvoja izobraževanja odraslih je dobrodošla. Pričakujejo zlasti pomoč Andragoškega centra Slovenije in Centra za poklicno izobraževanje.

Ob vseh vprašanjih so župani opozarjali, da je za različne oblike izobraževanja odraslih v občini potrebna stalna in redna podpora strokovnih institucij, zlasti pa urejen sistem financiranja.

Župani so menili, da je bila razprava v fokusnih skupinah pomembna, ker je bila to priložnost za izmenjavo mnenj, pa tudi, ker so se župani morali pripraviti na pogovor in se posvetovati s svojimi strokovnjaki in izvajalci izobraževanja odraslih ter so se tako seznanili s stanjem v svoji občini.

Eden od županov je zapisal: »Tema je zanimiva, dobro je, ker ste se je lotili od spodaj navzgor. Vendar smo probleme samo identificirali«.

Marija Velikonja (mvelikon@gmail.com)

GRADIMO MOSTOVE V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

Začetki: Austria Trend Hotel Ljubljana, 7. in 8. december 2015

1. mednarodna konferenca »Gradimo mostove v izobraževanju odraslih«

Pred razpadom Jugoslavije in tragično vojno smo uspešno sodelovali številni pedagogi in andragogi iz vse Jugoslavije, na srečanjih razpravljali, izmenjavali znanje in izkušnje, se drug od drugega učili. Andragoško društvo Slovenije je bilo tudi takrat marsikdaj pobudnik in povezovalni člen, saj so podobna društva za izobraževanje odraslih delovala v vseh republikah

nekdanje Jugoslavije. Zelo dobre stike so imele tudi fakultete in inštituti ter raziskovalne ustanove za pedagogiko in andragogiko.

Morda ni naključje, da smo prav v Andragoškem društvu obudili idejo, da se ponovno srečamo tisti, ki se v državah – naslednicah nekdanjih republik Jugoslavije ukvarjamo z izobraževanjem odraslih. Tako smo v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije in nekaterimi društvi in zvezami za izobraževanje odraslih ter ob podpori Ministrstva za znanost, šolstvo in šport lansko leto decembra Slovenci organizirali prvo srečanje v Ljubljani. V vseh državah naslednicah so se navdušeno odzvali na naše vabilo predstavniki zvez in društev za izobraževanje odraslih ter profesorji in strokovnjaki s fakultet ter inštitutov.

Prišle so delegacije iz Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Makedonije, Kosova in Črne gore. Zbrani strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih, andragogi, univerzitetni profesorji, teoretiki in praktiki smo razpravljali o novostih, izkušnjah, slabih in dobrih praksah v izobraževanju odraslih, zakonodaji, problemih ter idejah in rešitvah. Dva dneva sta bila premalo za vse, kar smo si želeli povedati, ko smo drug drugega seznanjali s sistemom izobraževanja odraslih v svojih državah, z zakonodajo, projekti in načrti ... Ugotovili smo, da imamo veliko skupnega v izobraževanju in sklenili, da mora postati srečanje andragogov in izobraževalcev odraslih iz držav naslednic nekdanje Jugoslavije tradicionalna priložnost za ponovno sodelovanje, izmenjavo znanja, skupne projekte...

Ocenili smo, da je simbolika mostov, ki povezujejo, ne pa razdvajajo, tako močna, da smo se dogovorili za naslednje srečanje v Mostarju v Bosni in Hercegovini.

21. in 22. oktober 2016, Emaus center Mostar, Bosna in Hercegovina, 2. mednarodna konferenca »Gradimo mostove v izobraževanju odraslih«

»Od vsega kar človek dela, ni ničesar bolj pomembnega kot gradnja mostov...«

Ivo Andrić

Konec meseca septembra smo prejeli vabilo na konferenco Gradimo mostove v izobraževanju odraslih v Mostarju. Naša ideja ne bo le muha enodnevnica, obrodila je sadove. Dve članici Andragoškega društva Slovenije in trije zaposleni iz Andragoškega centra Slovenije smo bili v slovenski delegaciji. Ester Možina in Darijan Novak iz Andragoškega centra sta pripravila in na posvetu izpeljala delavnico o spretnostih odraslih ter predstavila nekatere izsledke raziskave PIAC in pripravo strategije razvoja in uporabe spretnosti, ki poteka v Sloveniji pod okriljem OECD.

Koktajl dobrodošlice v muzeju Stari most v Mostarju letos oktobra je bil prisrčen ob ponovnem snidenju zbranih strokovnjakov, teoretikov in praktikov s področja izobraževanja odraslih iz vseh bivših republik nekdanje skupne države. Na konferenci v BIH so bili ves čas prisotni ministri sedmih kantonov in minister za civilne posle BIH.

Ponovno je imela odličen prispevek prof. dr. Katarina Popović, generalna sekretarka ICAE (International Council for Adult Education), strokoven in kritičen globalen pogled na probleme in izzive v izobraževanju odraslih. Zamislili smo se ob njenem mnenju, da je OECD obsedla

agenda z veščinami (skills), da je nevarnost, da se ujamemo v zanko merjenj in prevladujočega mnenja, da naj izobražujemo zgolj za trg dela, pozabimo pa na človečnost in demokracijo. Čeprav v izobraževanju odraslih ne bi smeli nikogar zapostaviti, je zaskrbljujoč podatek, da je tri milijarde odraslih funkcionalno nepismenih. Na globalni ravni se ignorirajo rezultati raziskovanj in primeri dobrih praks, če to ni v interesu kapitala. Izobraževanje odraslih je zelo močan instrument za razvoj družbe in posameznika in brez večjih vlaganj države v izobraževanje se ne moremo približati razvojnim ciljem in bolj kakovostnemu življenju v skupnosti.

Poleg strokovnih prispevkov smo si udeleženci izmenjali znanje in izkušnje na delavnicah, kjer smo razpravljali o aktualnih problemih in izzivih v izobraževanju odraslih, kot je implementacija koncepta vseživljenjskega učenja v družbo, kompetence odraslih, standardi v izobraževanju odraslih, profesionalizacija izobraževalca odraslih ...

Konferenca je bila odlično organizirana in izvedena, gostitelji z direktorjem DWV International, Urada za Bosno in Hercegovino dr. Emirjem Avdagićem pa so preseгли naša pričakovanja z gostoljubnostjo in prizadevanji, tako da smo se vsi počutili resnično sprejeti. Prihodnje srečanje v glavnem mestu Makedonije bo že tradicionalno, leta 2018 pa bo gostiteljica naših mostov Hrvaška.

Zgodba z gradnjo mostov v izobraževanju odraslih se bo nadaljevala tudi v prihodnje.

V Andragoškem društvu Slovenije upamo, da se nam bodo, poleg Andragoškega centra Slovenije, pri prečkanju teh mostov v prihodnje pridružila še ostala društva in zveze za izobraževanje odraslih in da bo smiselnost tovrstnih povezav in sodelovanja podpiralo tudi naše Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Naj zaključim z mislijo iz govora Susanne Matis, predstavnice iz ambasade ZR Nemčije v BIH:
»...nekateri mostovi so iz kamna, drugi iz betona, so pa tudi mostovi, ki so iz idej, projektov in sodelovanja...«

Mi po teh mostovih že hodimo, naj se nam pridružijo tudi drugi.
Ida Srebotnik (drustvoio@gmail.com)

OKROGLA MIZA O INOVATIVNOSTI V VISOKEM ŠOLSTVU

Konec poletja je DOBA, Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor, organizirala aktualno in zanimivo razpravo o pomenu inovativnosti v visokošolskem izobraževanju in potrebnih premikih od tradicionalnih v inovativne prakse visokošolskega prostora. Za 'Okroglo mizo' so nastopali: ministrica za izobraževanje znanost in šport dr. Maja Makovec ter vrsta strokovnjakov, poznavalcev tega področja izobraževanja iz Slovenija in iz tujine. To so bili: dr. Zdenko Medveš, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (UL), dr. Igor Papič, Fakulteta za elektrotehniko UL, mag. Mitja Jermol, Inštitut Jožef Štefan, dr. Herman Van den Bosch, Open University, Nizozemska ter direktorica Dobe Jasna Dominko Baloh.

Problem Okrogle mize so bili izzivi, s katerim se sooča visokošolsko izobraževanje v svetu in v Sloveniji. V napovedi Okrogle mize so organizatorji zapisali, da je »predpogoj za učinkovit, trajnostno naravnani in socialno pravičen družbeni razvoj v EU in v Sloveniji modernizirano, tehnološko podprto in novim družbenim okoliščinam prilagojeno visoko šolstvo; generator spreminjanja in modernizacije visokega šolstva pa je inovativnost«.

Udeleženci Okrogle mize so izčrpno pojasnjevali svoje videnje obravnavanega problema. Velik poudarek so dajali sodobni informacijsko-komunikacijski tehnologiji, ki jo uspešno uporabljajo visokošolske ustanove z organiziranjem izobraževanja na daljavo, e-izobraževanja, dostopnih (odprtih) univerz itn., pri čemer je v Sloveniji uspešen zgled Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Doba, Maribor.

Po predstavitev na Okrogli mizi smo imeli možnost razpravljati tudi udeleženci v avditoriju. V svoji razpravi sem sporočil, da smo se za takšen razvoj zavzeli tudi v Strategiji vseživljenjskega učenja v Sloveniji, sprejeti v Ministrstvu za šolstvo in šport (navajam tedanje ime ministrstva) leta 2007. Tam smo zapisali, da se bodo na področju visokošolskega izobraževanja v prihodnosti razvile fleksibilne in alternativne izpeljave programa, da se bo visokošolsko izobraževanje deformaliziralo po času (izpeljava po delih programa, z drugačno postopnostjo – skrajšano, hitreje, počasneje, v različnem zaporedju). kraju (dislocirano, zunaj izobraževalne ustanove – na daljavo, po e-tehnologiji, kombiniranje programov in delov programov različnih izvajalcev) in administrativnih zahtevah (brez zahtev po obiskovanju programa, in tudi po vpisu – s postopki ugotavljanja in potrjevanja znanja). Povedal sem, da se opušča prepričanje, da je treba študentu vse povedati s predavanji, a da ga je treba usposobiti, da si znanje poišče sam iz virov, ki so mu na voljo; žal pa večina učiteljev danes še ohranja klasične načine poučevanja in ne izrablja že obstoječih tehnoloških možnosti in inovacij v visokošolskem izobraževanju.

DOBA si za organizacijo in izpeljavo te 'okrogle mize' zasluži pohvalo in priznanje.

Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si)

BEGUNCI IN IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Projekt Erasmus+ Outside In

Projekt Outside In (2015-2018) je Erasmus+ projekt, ki povezuje področje migracij (zlasti begunske problematike) z izobraževanjem odraslih. Nastal je kot odziv na okrepljeno begunsko situacijo v Evropi, ko je od septembra 2015 v Evropo prispelo več kot milijon beguncev in ekonomskih migrantov. Cilj projekta je med drugim okrepiti integracijo beguncev v države sprejema na način, da se odpravljajo stereotipi in predsodki ter ovire za integracijo. Projekt si prizadeva za vključujoče izobraževanje odraslih ter za izboljšanje dostopa do izobraževanja odraslih za vse skupine beguncev.

Koordinatorji projekta so Leibnitz Univerza v Hannoveru, kot slovenski partner sodeluje Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije, ZRC SAZU, drugi partnerji pa prihajajo iz Italije, Grčije, Turčije in Švedske.

Namen projekta je usposobiti multiplikatorje v izobraževanju odraslih in jih senzibilizirati za trenutno begunsko situacijo v svetu in izobraževalne potrebe beguncev ter okrepiti njihove medkulturne kompetence.

Leta 2015 je Slovenijo prečkalo približno 500.000 ljudi, ki so želeli poiskati azil v drugih državah, le redki so ostali v Sloveniji, saj je v letu 2015 le 277 ljudi zaprosilo za azil, kar je približno toliko kot prejšnja leta¹, saj je Slovenija za večino beguncev tranzitna država.

V zadnjih letih se je ponudba izobraževalnih programov za begunce in ekonomske migrante v Sloveniji okrepila, zlasti na področju medkulturnega dialoga, ki ga večinoma izvajajo ljudske univerze, poleg programa Začetna integracija priseljencev (ZIP), ki ga izvajajo v različnih slovenskih regijah. Na Andragoškem centru Slovenije je v sodelovanju z zunanjimi sodelavkami ter Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik nastal nov program Opismenjevanje v slovenščini za govorce drugih jezikov, ki je namenjen opismenjevanju mladoletnikov – prosilcev za mednarodno zaščito. Slednji program se bo predvidoma začel izvajati jeseni 2016 kot pripravljavnica na osnovno šole za odrasle.

Dr. Natalija Vrečer, ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije in Andragoški center Slovenije

V IZOBRAŽEVANJU (STAREJŠIH) ODRASLIH JE TREBA DATI MESTO PODOBAM, ČUSTVOM, SPOZNANJEM

Starejše generacije, mlajše generacije pravimo, a to ne pomeni, da smo ljudje teh ali onih let, da nas leta povezujejo v generacije. V tem primeru bi govorili o kohortah, starostnih skupinah, ljudeh, ki so rojeni istega leta.

Generacijske, skupne značilnosti, kadar obstajajo, nastanejo pod vplivom zgodovinskih, kulturnih, ekonomskih, političnih, tehnoloških dogodkov in sprememb. Če so vaše prababice še

¹ http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/tujci_v_sloveniji/statistika/ (1. 4. 2016)

prale perilo na posebnem lesenem in aluminijastem strgalu, so morda vaše babice že uporabljale pralni stroj, takšen, da je bilo po pranju potrebno zamenjati pralno plavutko s centrifugo itd. Morda ste vi pričeli uporabljati pralni stroj, iz katerega perilo prihaja poravnano, brez gub?

So vaše babice sledile modi Brigitte Bardot, današnje generacije pa mislijo, da gre za Brigit Jones, ko slišijo ime Brižitka? So vaše prababice poznale igralko Nablocko, vaši dedi Staneta Severja, poznate vi....? So bili vaši starši ponosni na rdeče rutice in modre pionirske kape? Današnji mladostniki so zamenjali boga. To ni več dosmrtni predsednik države, marveč je bog prodajna znamka, razširjena po vsem svetu. So se vaši predniki redko, a nadvse resno zastrmeli v fotografski objektiv, danes pa mladi čutijo potrebo, da vsak trenutek preverjajo, kakšni so videti, preverjajo svojo podobo, da nastajajo selfiji, nenehno menjajo svoj profil na Facebooku itn.

Medgeneracijskost na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje

Na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje razumemo številne razlike (ne zgolj tehnološke!) med generacijami. Preučujemo jih, jih upoštevamo tudi v odnosu med mladimi, mlajšimi mentorji in starejšimi študenti. Njihovi načini učenja in "poučevanja" so generacijsko pogojeni. Današnji starejši nismo bili rojeni v svet vizualnih podob! Rodili smo se v svet besed, branja, upoštevavanja tiranije zaporedja.. Hodili smo v šolo, ki je nadvse cenila linearnost, kjer so nam povedali, kaj moramo znati in do kdaj. Šli smo od manj zahtevne snovi k bolj zahtevni, učili smo se korak za korakom. Pisali smo črko za črko (vsaka črka je označevala en glas) od leve proti desni, brali smo tudi tako, po korakih, razvili občutek za zaporedje. Vzhodne kulture so, nasprotno, razvile pismenke, sličice, ki jih zaznajo z enim pogledom, dojamejo holistično. Dovoljevale so, kar je nadvse pomembno, tudi drugačno zaznavo, čustva, spoznavanje. Danes bi se morali zgledovati po njih.

Paberkovanje kot pot do znanja in celote

Današnje šolanje daje več prostora podobam in raznolikim interpretacijam podob. Več svobode v učenju. Učenje s podobami je primernejše za 21. stoletje, za globalizirani in fragmentirani svet. Dovolimo in omogočimo torej svojim študentom, da prispevajo k nastajanju izobraževalnega programa, da se učijo od nas, mi od njih, oni drug od drugega, da vstopajo v odnose. Mentor je pomemben vir znanja, a vir znanja so tudi njegovi študenti, kolegi, filmi, TV oddaje, časopisni članki itn. Paberkovanje mentorju ne uide, on sam in študenti sami ali skupaj iz paberkovanega ustvarijo celoto.

Uporaba filma v izobraževanju zahteva obvladovanje filmskega jezika

Uporabljajte torej film kot učno sredstvo in naučite se sami, učite *svoje študente* razumevati filmski jezik. Če boste uporabljali filme, pa nikakor ni dovolj, da film zgolj »zavrtite«. Če boste to storili, se ne bo zgodilo kaj dosti in film bo prinesel manj učenja kot branje »panoramskega« literarnega besedila.

Lahko pa zgradite učno enoto ob primerjavi pisanega besedila in filma, ob primerjavi dveh vrst besedil. Takrat bodo vaši študenti spoznali razliko med denimo romanom *Cvetje v jeseni* in

filmom z enakim naslovom. Spoznali bodo pomen *kontinuirane in prekinjene pripovedi* na filmskem platnu, pomen *časovne elipse*, pomen *simbolov*, ki jih je v filmskem jeziku vse polno.

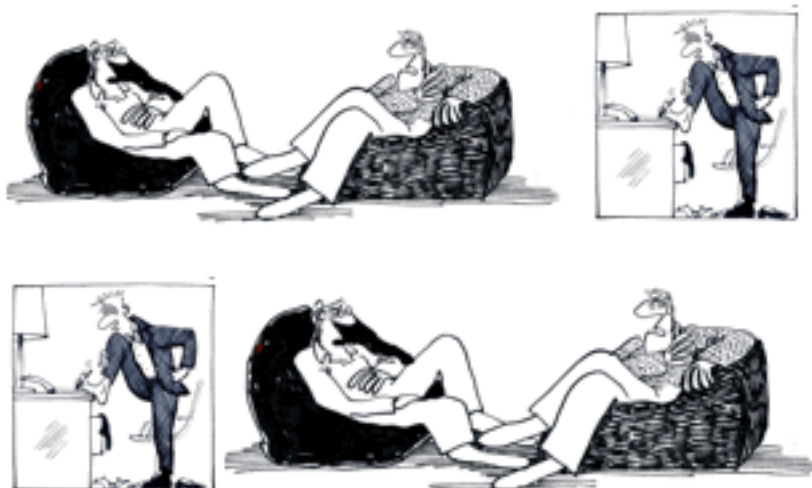
V filmu, *Stara devica* (fr. *Vieille fille*) z Annie Girardot in soigralcem Philippom Noiret-jem otvoritvena scena prikazuje pogrebni avto z belim cvetjem (ki simbolizira nedolžnost za nekoga, za drugega kaj drugega itn.) Po tistem se kamera preseli na mladi dekleti, ki se pogovarjata o življenju. <https://www.youtube.com/watch?v=PIQo1BM4zrg>

Kamera se nekajkrat ustavi na šopu cvetja v vazi. Vsakokrat se usuje listič. Potem se njen pogled preseli na glavno igralko, ki se zaveda, da čas teče... Med eno in drugo podobo ni prostora za interpretacijo, če ne razumemo filmskega jezika. A med eno in drugo podobo, ob celotni pripovedi se odpira neznansko velik prostor osebne interpretacije in učenja ob izmenjavi mnenj, če filmski jezik razumemo.

Film ne razkrije gledalca/učenca, razkrije drugega, okolje, v katerem učenec prepozna sebe in ob čemer gradi svojo individualno, družbeno in kulturno identiteto.

Kamera ima veliko moč in njeni posnetki lahko prinesejo različne poglede. Pravzaprav kamera posodi oko posameznim osebam v dramskem zapletu. Razkrije razmerja, odpira možnosti interpretacije.

Zaporedje podob ima silno moč. Dovolj je, da to zaporedje spremenimo in že dobimo drugačno pripoved, drugačen pomen. Poskusite kdaj to storiti v jezikovnem izobraževanju, pri kreativnem pisanju, umetnosti pripovedovanja itn.

Film se poigrava z detajli, jih plete v pripoved, ki jo vsakdo interpretira po svoje. Filmski jezik se naša na vse, kar vidi kamera, kar se sliši: barva, glas, perspektiva, dialogi. Ta jezik velja bolje razumeti.

Če boste uporabljali film, dosežek tehnološke evolucije, pri svojem mentorskem delu, boste svojim (starejšim) študentom pomagali, da se približajo sodobnemu načinu komuniciranja, ki manj ceni besede, pisanje in branje, ki drugače oblikuje percepcijo, sprejemanje sporočil in

mišljenje. Dovolite in omogočite, da se vaši študenti učijo tudi z desno možgansko poloblo. Poiščite pravo razmerje med besedami in podobami!

Dušana Findeisen (dusana.findeisen@quest.arnes.si)

ALI POTREBUJEMO IZOBRAŽEVANJE ZA SKUPNO DOBRO?

Public pedagogy? Javna pedagogika v neuporabnem dobesebnem prevodu, po analizi različnih konotacij te besedne zveze in člankov avtorjev, ki o njej razpravljajo ter po razpravi s kolegi, ki pišejo o njej pa se mi zdi, da bolj govorimo o *izobraževanju za skupno dobro* (ne javno dobro, kajti, kar je javno, pripada državi!) In prav takšno izobraževanje bi veljalo uvesti v naše okolje. Na družbeno odgovornost se veže vrsta referenčnih konceptov, npr. koncept dobra, ki se uveljavi na področju urbanizma in drugod leta 1991, naložbena filantropija in družbena bilanca itn.

Francoska podjetja morajo predložiti "družbeno bilanco" ali kaj pomeni družbena odgovornost podjetij

V francoskem pravnem sistemu so podjetjem naložene različne obveznosti v povezavi s kakovostjo življenja v podjetju. Dovolj je, da se odpravimo v tovarno Renault v Novo mesto, da spoznamo, kako resne zahteve so to. Kaj torej vsebuje družbena bilanca podjetja? Priprava tovrstne bilance zahteva analizo številnih podatkov, kot so sistemizacija in struktura delovnih mest, plače, zdravstvene razmere, varnostni ukrepi, delovne okoliščine, delovna razmerja, socialno-varstvene okoliščine zaposlenih, izobraževanje in druge, ki vplivajo na življenje v podjetju. In tako je družbena bilanca pripomoček za analizo družbenih razmerij zaposlenih, ki prinaša celosten pogled na spremembe, ki jih je podjetje doživelo v zadnjih treh letih. Tovrstna bilanca tudi pomaga prepoznati področja, kjer so potrebne izboljšave, in nakaže, kaj bo treba v prihodnje storiti. Socialni partnerji radi posežejo po družbeni bilanci podjetja.

In kdo ima vpogled v družbeno bilanco podjetja? Delovni inšpektorji, vsekakor, in računsko sodišče pregledajo verodostojnost podatkov, ki jih predloži podjetje. Toda dokončno podobo družbeni bilanci da upravni odbor podjetja. Pregleda jo in poda svoje mnenje v času največ štirih mesecev po zaključku finančnega leta. Če tega ne stori v predpisanem roku, lahko direktorja tudi oglobijo.

Družbena bilanca podjetja je resna stvar, ni igra. Razen upravnega odbora podjetja, družbeno bilanco pregledajo predstavniki sindikata. Sindikate pa v Franciji tradicionalno spoštujejo in imajo še zmeraj dokaj veliko moč. Tudi delničarji prejmejo družbeno bilanco. Družbena bilanca pokaže tudi, da podjetje je ali ni odgovorno.

Kaj je družbena odgovornost podjetja?

Družbena odgovornost podjetja nikakor ni nov koncept. Lahko jo povezujemo z etiko, ki so jo poznali nekoč, denimo obrtniki- ti so morali biti delovni, pošteni, spoštovati so morali pravila obnašanja do strank, varovati stanovske skrivnosti, imeti poklicne kriterije in norme itn.- ali s konceptom "noblesse oblige" iz srednjega veka, ko je cerkev narekovala, da mora biti

aristokracija radodarna, spoštljiva, vljudna itn. Današnja družbena odgovornost je pognala korenine tako v filantropiji kot v menedžmentu podjetij.

V očeh mnogih je družbena odgovornost svobodno, prostovoljsko delovanje podjetja. Podjetja ne glede na pravno prisilo, ne glede na pravila prepoznajo, da so odgovorna do svojih zaposlenih, naročnikov in strank, dobaviteljev in vseh drugih, na katere se nanašajo njene dejavnosti. Zato podjetja razvijejo politike, strategije, pobude - družbene, socialne in okoljske-, s katerimi izražajo svoj odgovoren odnos. Seveda tudi država igra svojo vlogo pri nastajanju družbene odgovornosti.

Poleg državnih organov imajo danes tudi podjetja pomembno vlogo pri ohranjanju skupnega, javnega dobra. Gibanje družbene odgovornosti, ki se je razvilo v zadnjih desetletjih, narekuje podjetjem, da svoje ekonomske cilje povežejo z okoljskimi in družbenimi, a branijo skupno dobro, na kar jih navaja tudi "public pedagogy" ali pedagogika skupnega dobra. Danes vse bolj opozarjajo na to, da imajo podjetja dolg do družbe in okolja. Kriza leta , ki je izbruhnila leta 2008, narekuje ponovno regulacijo družbene odgovornosti na nadnacionalni in nacionalni ravni, družbe odgovornosti, ki je bila dotlej razmeroma svobodna.

Družbeno odgovorno obnašanje postaja pomembno za javne organe, podjetja, (nedavno je postalo pomembno celo mafiji). Lahko bi dejali, da je družbena odgovornost podjetij nekaj, kar naredi družbo trdnejšo in trajnostno.

Družbena odgovornost podjetja se prične v odnosu do zaposlenih

Ko smo na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje delali raziskavo o tem, kaj bi pravkar upokojene zadržalo na delovnem mestu, smo na vzorcu 471 vprašanih dobili manj kot desetkrat odgovor «plačilo». Vsi vprašani so poudarili, da bi jih na delovnem mestu zadržali predvsem boljši odnosi: če bila upoštevana njihova osebna kultura, če bi bile upoštewane njihove norme in pričakovanja, če bi se lahko izobraževali, če bi bil priznan njihov prispevek, če bi si zaposleni lahko darovali znanje in zmožnosti in bi darovanje bilo spoštovano in cenjeno. Vse to vpliva na zaposlene, ustvarja ugodne psihološke situacije, krepi izmenjave med zaposlenimi, ki niso zgolj delovne narave. Že Frederick Winslow Taylor, oče taylorizma oziroma «sistema nalog », je razmišljal, da blagostanje zaposlenega ne pomeni samo dobre plače, marveč tudi to, da ta lahko kar se da razvije svoje sposobnosti in jih tudi uporabi pri delu, ki takšne sposobnosti zahteva. Taylora zanima produktivnost na delovnem mestu, pozabi pa na ustvarjanje psiholoških odnosov na delovnem mestu, ki seveda tudi prispevajo k večanju produktivnosti. D. Reynaud pa že okrog leta 1960 opozori, da so zaposleni žejni neformalnih odnosov, da organizacija odnosov v katerikoli organizaciji ne more biti podrejena le zapovedim za doseganje učinkovitosti. Odnosi se tkejo ob delu, izobraževanju darovanju.

Darovanje podjetij nevladnim organizacijam. Primer podjetja S&T

Darujemo lahko drug drugemu na delovnem mestu, znotraj podjetja, ali znotraj nevladne organizacije - tu je darovanja izredno veliko- darujejo pa si lahko tudi družbeno odgovorne organizacije med seboj in prav to se je zgodilo v primeru sodelovanja podjetja S&T in Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Na slovenski univerzi smo razvili model medsebojnega darovanja znanja. Nastalo je gibanje Znaš, nauči drugega. Ustvarili smo in spremljali smo (kot

tretji izključen partner) dvojice starejših ali različno starih, ki so drug drugemu nudili računalniško znanje. Izmenično so bili učitelji ali mentorji. To gibanje smo razširili tudi na podjetja. Odzvalo se je računalniško podjetje S&T. Tudi tam so se ustvarile dvojice učečih se. Podjetje je univerzi darovalo računalnike in svojo ekspertizo. Skupaj smo pripravili konference, širili zamisel. Imeli smo vrsto radijskih oddaj. Gibanje Znaš, nauči drugega smo razširili po vsej Sloveniji. Ime S&T se je utrjevalo, a ime univerze prav tako. Podjetje nam ni darovalo le denarja, darovalo nam je znanje, čas. Več: <https://www.youtube.com/watch?v=mCebkQw1cAg>.

Zakaj in kako podjetje daruje

Nek francoski podjetnik, ki veliko daruje nevladnim organizacijam, je nedavno povedal, zakaj podjetje daruje:

»Če verjamemo, da posamezniki spreminjamo svet, potem moramo stopiti na stran posameznikov ali združenj posameznikov. To je tako kot v poslu; denar in zmožnosti vložimo v tisto, v kar verjamemo. Darujemo lahko višek denarja, da se ga le otresemo, lahko pa od obdarovanca pričakujemo, da doseže neke rezultate, ki jih sami spremljamo in se jih z njim vred veselimo«,

Podjetja nevladnim organizacijam redko darujejo sredstva za njihovo ustaljeno, temeljno dejavnost, marveč podprejo njihove nove in vredne projekte. Tiste, v katere tudi sama verjamejo. Podjetja so lahko in morajo biti človekoljubna, če je le mogoče na različne načine. Lahko so človekoljubna do zaposlenih, do posameznikov ali skupnosti. Človekoljubnost je lahko tudi etični imperativ. V anglosaških državah tako velja, da bolj ko je neko podjetje uspešno, bolj je zavezano podpiranju skupnosti in družbe.

Naložbena filantropija

Današnji koncept naložbene filantropije (angl. venture philanthropy) pomeni: zavzetost in angažiranost - močno večja povezanost med nevladno organizacijo, neprofitnim menedžmentom in naložbenimi človekoljubjem. Pomeni večanje zmožnosti nevladne organizacije za delovanje. Podjetja lahko podprejo zmožnost delovanja nevladne organizacije tako, da financirajo delovanje temeljnega sistema organizacije, njenih temeljnih dejavnosti ali projektov. Naložbena filantropija pomeni, da podjetje organizaciji ponudi večletno podporo in se po tistem umakne. Podjetja lahko ponudijo tudi znanje in strokovnjake.

Dušana Findeisen (dusana.findeisen@quest.arnes.si)

ŽIVLJENJSKI PREHODI PRI OSEBAH S POSEBNIMI POTREBAMI

Knjiga Alenke Golob

Leto 2014 mag. Alenki Golob ni bilo naklonjeno. Poletje se je iztekalo. Nastopila je študijski dopust za dokončanje pisanja doktorata, ki ga je bila prijavila na Oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Sredi jeseni, a že proti koncu pisanja teoretičnega dela doktorata, je Alenka Golob nepričakovano podlegla zahrbtni bolezni, stara komaj petdeset let.

V Centru za usposabljanje in delovno vzgojo Draga pri Igu se niso vdali. Lotili so se priprave besedila nesojene doktorice andragogike ter specialne in rehabilitacijske pedagogike za objavo. Dve leti po avtoričini smrti je teoretični del Alenkinoga doktorata pred nami v knjižni izdaji. S tem se je strinjala tudi mentorica doktorskega dela, prof. dr. Sabina Jelenc Krašovec, ki je Alenkino delo pospremila s posvetilom, v katerem je med drugim zapisala: »Kratka pot te je še ločila od tako zaželenega cilja in sladkega občutka zmagošlavja /.../ In kako bogata je ta bera! /.../ cenimo, kar si nam prepustila /.../ veselimo se cvetov, ki se bodo zdaj zdaj odprli«

Doktorsko delo in s tem tudi vsebina knjige, ki jo tu predstavljamo, ni nastajalo kot neka izmišljena vsebina, daleč od stvarnosti in prakse. Bilo je rezultat Alenkinoga življenja in poklicnega dela. Ob tem je Alenka Golob čutila potrebo po teoretičnem osmišljanju svoje vsakdanje prakse. Obravnavanje odraslih oseb z motnjami v duševnem razvoju je eno najbolj zapostavljenih področij pri našem sistemskem obravnavanju vzgoje in izobraževanja. Iz dveh razlogov: ker te osebe niso več otroci, ki jim je prednostno namenjena skrb oblikovalcev sistema vzgoje in izobraževanja, in ker so kot osebe s posebnimi potrebami ob robu systemskega zanimanja. Tem osebam, dokazuje Alenka, velja enaka skrb kot otrokom in mladim, tudi njim pripada pravica do vseživljenjskega učenja. Tako je svoje temeljno strokovno področje – specialno in rehabilitacijsko pedagogiko – morala povezati s področjem izobraževanja odraslih ali andragogike. Pred leti je bila že dosegla naziv magistre specialne in rehabilitacijske pedagogike, nove zahteve, izhajajoče iz koncepta in strategije vseživljenjskosti učenja pa so zahtevale naslednjo stopnjo – doktorat iz andragogike.

Naslov knjige Alenke Golob je: 'Življenjski prehodi pri osebah s posebnimi potrebami', s podnaslovom 'Načrtovanje tranzicijskih procesov in izdelava tranzicijskih programov za osebe s posebnimi potrebami v kontekstu inkluzije in vseživljenjskega učenja'. V njej proučuje teorije življenjskega poteka. Demografske spremembe (podaljševanje življenja, manjša smrtnost) seveda veljajo tudi pri osebah s posebnimi potrebami. Seveda vplivajo tudi na potrebe po teoretskem in praktičnem razvoju področja. Na življenje oseb s posebnimi potrebami vplivajo tudi spremenjene družbene okoliščine, v katerih živimo. Alenka Golob je raziskovala in analizirala pomembne dejavnike, ki vplivajo na tranzicijske procese odrasle osebe. Med temi dejavniki je Alenka, če omenimo za zgled le eno okoliščino, izpostavila načelo inkluzije kot eno temeljnih načel demokratične izobraževalne politike, ki se za zdaj težko uveljavlja v našem vzgojno-izobraževalnem sistemu. V doktorski disertaciji so bili pri raziskovanju osrednji tranzicijski procesi, ki spremljajo osebe s posebnimi potrebami skozi vse življenje; proučevala je vpliv različnih dejavnikov, ki imajo ključno vlogo pri oblikovanju tranzicijskega učno-izobraževalnega načrta. Na podlagi procesov, ki jih je raziskovalno proučila, je oblikovala teoretsko shemo za izdelavo strokovnih podlag za načrtovanje in razvoj tranzicijskih procesov za osebe s posebnimi potrebami, predvsem tistimi z zmernimi, težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju v slovenskem izobraževalnem in socialnem prostoru. Knjiga obsega 214 strani. Vsebina je razdeljena na 10 poglavij z mnogimi podpoglavji. Poleg teoretičnega uvoda opisuje v posameznih poglavjih življenjski potek in tranzicije pri osebah s posebnimi potrebami, socialne dejavnike, značilnosti vseživljenjskega učenja odraslih z motnjami v duševnem razvoju, v zadnjem delu pa načrtovanje dela in zaposlitev teh oseb in sodelovanje z družino pri pripravi in izvajanju tranzicijskega programa; dodaja še stanje in trende v tujini.

Izobraževanje tako specialnih in rehabilitacijskih pedagogov kot tudi andragogov je ta čas pomanjkljivo: specialnim in rehabilitacijskim pedagogom zdaj manjka andragoško znanje, študentom andragogike pa specialno in rehabilitacijsko-pedagoško. Alenka je predlagala, da bi se obe prej navedeni fakulteti dogovorili za izvajanje študijskega programa 'Specialna in rehabilitacijska andragogika. To ne bi bila novost le pri nas, temveč tudi v svetu.

Delo lahko ocenimo, če povzamemo razmišljanje mentorice, kot pomembno podlago za nadaljnje strokovno delo za razvijanje možnosti odraslih oseb s posebnimi potrebami skozi življenje. Vsekakor lahko delo ocenimo tudi kot izviren prispevek k razvoju specialno-pedagoške obravnave teh oseb. Takšnih del pri nas še nimamo. Na koncu naj poudarim, da je to tudi tehten prispevek k razvijanju strategije vseživljenjskosti učenja v Sloveniji.

Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si)

KNJIGA VSEŽIVLJENJSKO UČENJE IN IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH PRED IZIDOM

Avtor knjige je dr. Zoran Jelenc. Poglavitne vsebine so: *razvoj zamisli o vseživljenjskem učenju, pojmovanja in opredelitve; učenje in izobraževanje, celoviti sistem izobraževanja, izobraževanje odraslih kot sestavina vseživljenjskega učenja, vseživljenjskost učenja in kariera; družba, posameznik in vseživljenjskost učenja, vseživljenjskost učenja v nacionalnih politikah, vseživljenjskost učenja v politiki in stroki; strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji in možnosti za udejanjanje zamisli ter prihodnost vseživljenjskosti učenja.*

Celovito in obsežno delo (270 tipkanih strani) bo izdala Založba Educa izobraževanje iz Nove Gorice.

O knjigi je recenzentka, dr. Petra Javrh, med drugim zapisala: »'Ni verjetno, da bi bilo znanje jutri manj pomembno, kot je danes.' To je avtorjev poudarek, znova in znova izpostavljen skozi obsežno gradivo, ki ga je podpisal dr. Zoran Jelenc. Pred nami je delo, ki predstavlja sintezo najrazličnejših podatkov, teorij, paradigem in predvsem uvidov v preplet področja izobraževanja odraslih s političnimi interesi in v končni fazi z udejanjanjem tega prepleta v konkretni družbeni stvarnosti.« ...»Prav iz dela, ki smo mu priča, nesporno sledi, da je koncept vseživljenjskosti učenja natančno to: udejanjanje celovitega koncepta in vizija pravične družbe.«... »Naj pričujoče delo najde pomembno mesto v knjižnici vsakega slovenskega izobraževalca.«

Marija Velikonja (mvelikon@gmail.com)

DOBRE NOVICE IZ EVROPSKEGA ZDRUŽENJA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Iz Evropskega združenja za izobraževanje odraslih (EAEA) nas zanje čase redno obveščajo o tem, kaj se dogaja v njihovi organizaciji in tudi v Evropski uniji glede izobraževanja odraslih. V zadnjem obvestilu, dne 4. novembra 2016, nam sporočajo, da se v Bruslju dogajajo pomembni in razveseljivi premiki – označujejo jih kot zanimive – glede vseživljenjskosti učenja. Tako navajajo dva: nov 'premik' na področju razvoja strategij temeljnih spretnosti (basic askills

strategies) in to, da Evropska komisija načrtuje pregled okvirja temeljnih spretnosti (key competences framework), pri tem pa je ugodno to, da je EAEA članica ekspertne skupine, ki to obravnava. O delu te skupine nas bodo še obveščali. Ob še nekaterih drugih obvestilih – o njih bomo podrobneje poročali v naslednji številki našega glasila – nam z zadovoljstvom sporočajo, da se stvari v Bruslju premikajo in da – četudi razvoj še ni povsem tak kot bi želeli – lahko upamo, da so veliko boljše kot smo še pred nekaj meseci upali, da bodo.

Poroča: Zoran Jelenc

IZ GLASILA UNIVERZE ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI - NOVICE U3 - 9 2016

Zakaj v izobraževanju (starejših) odraslih prevladujejo ženske? Hamburg, avgust 2016

Splošno neformalno izobraževanje odraslih je domena žensk. V Avstriji in Nemčiji, denimo, je 75 % žensk, na UTŽO tudi. Podobni so deleži pri izobraževalcih odraslih. Na UTŽO pa je delež ženskih in moških izobraževalcev približno enak. Ženske prevladujejo v jezikovnem in zdravstvenem izobraževanju, a ne v visokem šolstvu. Tam je med predavatelji več moških, kajti teoretično znanje je bolj cenjeno, četudi bi bilo potrebno doseči ravnotežje med disciplinarnim znanjem in zahtevami poklica in življenja. Bolj je stopnja poučevanja temeljna, bolj se feminizira! Zakaj ženske veliko prispevajo za družbo (delo v družini, v prostovoljskih organizacijah, nizke pokojnine, dražji proizvodi so tisti za ženske), prednosti pa pripadejo moškim?

Novinar si, ali nisi. Oddaja STORŽ z Nevo Železnik Ljubljana, 7. september 2016

Študijski novinarski krožek Neva Železnik vodi na UTŽO Ljubljana že deveto leto. Študenti pišejo, delajo, skupaj analizirajo napisano. Vsak mesec objavijo anketo v reviji Vzajemnost. Včasih pišejo v rubriko 60+ v Dnevniku. »Poglejte medij, za katerega pišete, jim pravim, in pišite. Dobrih člankov nihče ne zavrača.« Študente Neva pelje v zakulisje novinarstva, na radio, denimo. Je borka po naravi. Nedavno je načela borbo za slovenščino proti neoliberalističnim posegom vanjo. Je v častnem novinarskem razsodišču, kjer se bori proti populizmu itd. Napisala je dve knjigi o demenci. Vse v času po upokojitvi. Oddajo je vodila Jana Bajželj.

Prisluhnite: <http://radioprvi.rtvsllo.si/2016/09/storz-49/>

Pripravil Zoran Jelenc

Evropsko združenje za izobraževanje odraslih, EAEA, sporoča:

Ste mlad izobraževalec/ka odraslih ali pa ste mladi in delate na tem področju, denimo v administraciji, raziskovanju itn. Vas zanima delo na evropski ravni? Vas zanima zagovorništvo na evropski ravni? Če da, je zdaj čas, da se prijavite na usposabljanje (angl. Younger Staff Training). Bi radi sodelovali v praktičnih delavnicah o tem, kako izvesti izobraževalni program in ga ponuditi pravemu občinstvu? Bi želeli sodelovati v nevihti možganov skupaj s kolegi iz vseh držav Evrope? Če želite, se nam pridružite na usposabljanju, da se skupaj ogrejemo v zgodnjem mrzlem decembru ob skodelici tople belgijske čokolade. (Preberite in se prijavite).

Pojdite po tem besedilu navzdol in spoznajte najnovejše objave s področja izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja, pa tudi, kako lahko prispevate k prihodnjim konferencam. Kot je že v navadi, preberite novice o dveh novih članih, ki so se nam pridružili junija!

Pa vi, kaj ste počeli z zadnjem času? Iščete partnerje za projekte? Morda pripravljate kakšen dogodek? Ste objavili članek? Dajte, pišite mi, kar pogumno "contact me", če imate kakšno novico za našo evropsko skupnost izobraževanja odraslih.

Vaša Aleksandra, odgovorna za članstvo in dogodke

V Evropi poteka kampanja na temo festivalov učenja odraslih

Zaupajte nam svoje izkušnje z organizacijo takšnega festivala.

Pišite: Raffaeli Kihrer .

Naročite Akcijski načrt AVA Action Plan

inboljšajte sisteme za priznavanje pridobljenega znanja in spretnosti. Načrt je v angleškem, francoskem ali nemškem jeziku. Naročite ga na spletni strani EAEA.

Podpišite Deklaracijo o mobilnosti v izobraževanju odraslih

(angl. 'Adult Education Mobility Charter')

s čimer si želimo izboljšati možnosti mladih, zaposlenih v izobraževanju odraslih, njihovo učenje in spretnosti. V ta namen pošljite elektronsko sporočilo EAEA, Francesci Operti, da vas vpiše v seznam podpornikov.

Ponavljamo:

EAEA išče primere dobre prakse v medijskem izobraževanju.

Če veste za dobre primere, vas prosimo, da se oglasite Aleksandri Kozyra.

EAEA NEWS

EAEA in slovaška partnerica AIVD vodita delavnico o izobraževanju odraslih in zaposlovanju.

Govor je o programu novih spretnosti (angl. new Skills Agenda), ki ga je nedavno v Bratislavi predstavila Dana Bachmann iz Evropske komisije. Vas zanima, kaj se je zgodilo? Pojdite na EAEA Twitter!

Spremljate predstavitev nominirancev za nagrado Grundtvig?

Že tri mesece objavljamo članke, pišemo o navdihujočih projektih v podporo migrantom in pribežnikom. Sledite člankom na naši spletni strani. In ostanite na zvezi do konca, do izida naše brošure Nagrada Grundtvig.

LUČI SO USMERJENE V ČLANE EAEA

Ecettt je organizacija, ki se nam bo uradno pridružila v mesecu juniju. Slavi svojo deseto obletnico. Pripravlja dogodek *Vključimo pretekle izkušnje za boljšo prihodnost*. Vabi vas!

Kraj: Varšava. Čas: 5. december. Več: na spletni strani Ecett.

Spoznajte nove člane!

Kosovo Pedagogical Institute (KPI) Kosovo – Instituti Pedagogjik i Kosovës (IPK) – Kosovo. Pedagoški **Pedagoški inštitut Kosova**. Pridružena članica. Več na spletni strani EAEA.

Union People and Culture – Union Peuple et Culture – France, **Unija Ljudstvo in kultura**-Francija Pridružena članica.

Več: na njihovi spletni strani in na strani EAEA.

ALTE Šesta Mednarodna konferenca (angl. 6th International Conference) združenje presojevalcev jezika v Evropi objavlja poziv za prijavo povzetkov. Konferenca bo v Bologni od 3.-5. maja 2017.

Razpisi

Roki: glej roke za program Erasmus+: Poziv za prijavo predlogov 2016

Glej tudi Vodnik Erasmus +

Prijavite prispevek

Rok: 30/11/2016

Špansko združenje za branje in pisanje (angl. The Spanish Association of Reading and Writing: 20. Evropska konferenca.

Rok: 31/12/2016

Mednarodna revija za izobraževanje (angl. International Review of Education:)

KONFERENCE IN USPOSABLJANJE

28-29 November, Brussels, Belgium

CEDEFOP: Making learning visible. European conference on validation of non-formal and informal learning

6-9 December, Brussels, Belgium

EAEA Younger Staff Training

Več na strani EAEA

»follow on Twitter | friend on Facebook | forward to a friend«

EUROPEAN ASSOCIATION FOR
THE EDUCATION OF ADULTS

EAEA – European Association for the Education